

32004L0080

6.8.2004.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 261/15

DIREKTIVA VIJEĆA 2004/80/EZ**od 29. travnja 2004.****o naknadi žrtvama kaznenih djela**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 308.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskoga i socijalnoga odbora ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Jedan je od ciljeva Europske zajednice ukinuti prepreke slobodnog kretanja osoba i usluga među državama članicama.
- (2) Prema presudi Suda EZ-a u slučaju Cowan ⁽⁴⁾, određeno je da, kada propisi Zajednice jamče fizičkoj osobi slobodu odlaska u drugu državu članicu, zaštita te osobe od šteta u određenoj državi članici, na istom temelju koji vrijedi za državljane i osobe s boravištem u toj državi, neminovna je posljedica takve slobode kretanja. Mjere za olakšavanje ostvarivanja naknade žrtvama kaznenih djela trebale bi biti sastavni dio ostvarivanja tog cilja.
- (3) Na sastanku u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. Europsko je vijeće pozvalo na utvrđivanje minimalnih standarda o zaštiti žrtava kaznenih djela, a posebno o pristupu pravosuđu žrtava kaznenih djela te njihovim pravima na naknadu, uključujući troškove suđenja.
- (4) Europsko je vijeće iz Bruxellesa, koje se sastalo 25. i 26. ožujka 2004., u svojoj Deklaraciji o borbi protiv terorizma pozvalo na donošenje ove Direktive prije 1. svibnja 2004.
- (5) Dana 15. ožujka 2001. Vijeće je donijelo Okvirnu odluku 2001/220/PUP o položaju žrtava u kaznenom postupku ⁽⁵⁾. Ta Odluka, koja se temelji na glavi VI. Ugovora o Europskoj uniji, omogućuje žrtvama kaznenih djela potraživanje naknade od počinitelja u okviru kaznenog postupka.

(6) Žrtve kaznenih djela u Europskoj uniji trebale bi imati pravo na pravičnu i primjerenu naknadu koju su pretrpjele, bez obzira gdje je u Europskoj uniji počinjeno kazneno djelo.

(7) Ovom se Direktivom uspostavlja sustav suradnje radi olakšavanja ostvarivanja naknade žrtvama kaznenih djela u prekograničnim slučajevima, a koji bi trebao funkcionirati na temelju propisa država članica o naknadi žrtvama nasilnih kaznenih djela počinjenih s namjerom, na njihovom državnom području. Stoga bi pravila o naknadi trebala postojati u svim državama članicama.

(8) Većina država članica već je uspostavila takva pravila o naknadi, a neke su to učinile radi ispunjavanja svojih obveza prema Europskoj konvenciji od 24. studenoga 1983. o naknadi žrtvama nasilnih kaznenih djela.

(9) S obzirom da su mjere sadržane u ovoj Direktivi potrebne za postizanje ciljeva Zajednice, a Ugovorom se ne predviđaju nikakva ovlaštenja za donošenje ove Direktive, osim onih iz njezinog članka 308., potrebno je primijeniti taj članak.

(10) Žrtve kaznenih djela često ne mogu ostvariti naknadu od počinitelja jer počinitelj nema potrebna sredstva da postupi u skladu s presudom o naknadi ili se počinitelj ne može utvrditi ili sudbeno goniti.

(11) Trebalo bi uvesti sustav suradnje među nadležnim tijelima država članica radi olakšavanja ostvarivanja naknade u slučajevima kada je kazneno djelo počinjeno u državi članici koja nije država boravišta žrtve.

(12) Ovaj sustav trebao bi osigurati da se žrtve kaznenih djela uvijek mogu obratiti nekom nadležnom tijelu u svojoj državi članici u kojoj imaju boravište te treba olakšati sve praktične i jezične teškoće koje se mogu javiti u prekograničnim slučajevima.

(13) Sustav bi trebao sadržavati potrebne odredbe kojima se omogućava žrtvi kaznenog djela dobivanje potrebnih informacija za podnošenje prijave i za omogućavanje učinkovite suradnje među uključenim tijelima.

(14) Direktiva poštuje temeljna prava i ponovno potvrđena načela, a posebno ona u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, kao glavna načela prava Zajednice.

⁽¹⁾ SL C 45 E, 25.2.2003., str. 69.

⁽²⁾ Mišljenje od 23. listopada 2003. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽³⁾ SL C 95, 23.4.2003., str. 40.

⁽⁴⁾ Slučaj 186/87, izvješća Europskog suda 1989., str. 195.

⁽⁵⁾ SL L 82, 22.3.2001., str. 1.

- (15) S obzirom da države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri postići cilj da se žrtvama kaznenih djela olakša ostvarivanje naknade u prekograničnim slučajevima zbog prekograničnih elemenata, te se stoga taj cilj zbog obujma i učinaka djelovanja lakše može postići na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, kako je to utvrđeno člankom 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenom u navedenom članku, ova Direktiva ne prelazi izvan onoga što je potrebno kako bi se postigao taj cilj.
- (16) Mjere potrebne za provedbu ove Direktive trebalo bi donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ⁽¹⁾,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OSTVARIVANJE PRAVA NA NAKNADU U PREKOGRANIČNIM SLUČAJEVIMA

Članak 1.

Pravo na podnošenje zahtjeva u državi članici boravišta

Države članice osiguravaju da, kada je nasilno kazneno djelo počinjeno s namjerom počinjeno u državi članici koja nije država članica u kojoj podnositelj zahtjeva za naknadu ima svoje uobičajeno boravište, podnositelj zahtjeva ima pravo predati zahtjev nadležnom tijelu ili bilo kojem drugom tijelu u državi članici uobičajenog boravišta.

Članak 2.

Odgovornost za plaćanje naknade

Naknadu snosi nadležno tijelo države članice na čijem je državnom području počinjeno kazneno djelo.

Članak 3.

Nadležna tijela i upravni postupci

1. Države članice osnivaju ili određuju jedno ili više državnih ili drugih tijela, dalje u tekstu „pomoćno tijelo/pomoćna tijela”, kao nadležno za primjenu članka 1.
2. Države članice osnivaju ili određuju jedno ili više državnih ili drugih tijela nadležno za odlučivanje po zahtjevima za naknadu, dalje u tekstu „tijelo koje odlučuje/tijela koja odlučuju”.

3. Države članice nastoje u najvećoj mogućoj mjeri pojednostavniti administrativne formalnosti koje se zahtijevaju od podnositelja zahtjeva za naknadu.

Članak 4.

Informacije potencijalnim podnositeljima zahtjeva

Države članice osiguravaju da potencijalnim podnositeljima zahtjeva za naknadu budu dostupne bitne informacije o mogućnostima podnošenja zahtjeva za naknadu, na način koji države članice drže odgovarajućim.

Članak 5.

Pomoć podnositelju zahtjeva

1. Pomoćno tijelo pruža podnositelju zahtjeva informacije iz članka 4. i potrebne obrasce za podnošenje zahtjeva, na temelju priručnika izrađenog sukladno članku 13. stavku 2.
2. Pomoćno tijelo podnositelju zahtjeva, na njegov zahtjev, daje opće upute i informacije o tome kako ispuniti zahtjev i koje dokazi mogu biti potrebni.
3. Pomoćno tijelo ne daje nikakvu ocjenu vezanu za zahtjev.

Članak 6.

Prosljeđivanje zahtjeva

1. Pomoćno tijelo prosljeđuje zahtjev i sve dokaze u najkraćem roku tijelu koje donosi odluke.
2. Pomoćno tijelo prosljeđuje zahtjev uporabom standardnog obrasca iz članka 14.
3. Jezik na kojem je ispisan zahtjev i svi dokazi utvrđuju se u skladu s člankom 11. stavkom 1.

Članak 7.

Primitak zahtjeva

Po primitku zahtjeva koji je prosljeđen u skladu s člankom 6., tijelo koje odlučuje dostavlja sljedeće informacije u najkraćem roku pomoćnom tijelu i podnositelju zahtjeva:

- (a) ime osobe za kontakt ili naziv odjela nadležnog za rješavanje predmeta;
- (b) potvrdu o primitku zahtjeva;
- (c) ako je moguće, naznaku približnog vremena do kojeg će odlučiti o zahtjevu.

⁽¹⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

Članak 8.**Traženje dodatnih informacija**

Pomoćno tijelo daje, ako je potrebno, opće upute podnositelju zahtjeva prilikom davanja dodatnih informacija na zahtjev tijela koje odlučuje.

Pomoćno tijelo na traženje podnositelja zahtjeva odmah potom prosljeđuje te informacije u najkraćem mogućem roku izravno tijelu koje odlučuje, prilažući, prema potrebi, popis svih dostavljenih dokaza.

Članak 9.**Saslušanje podnositelja zahtjeva**

1. Ako tijelo koje odlučuje odluči u skladu sa propisima svoje države članice saslušati podnositelja zahtjeva ili neku drugu osobu kao što su svjedok ili stručnjak, ono može kontaktirati pomoćno tijelo radi organiziranja takvog saslušanja u pogledu:

(a) neposrednog saslušanja osobe (osoba) od strane tijela koje odlučuje u skladu s pravom svoje države članice posebno putem telefonske ili videokonferencije;

ili

(b) osobu (osobe) koju (koje) pomoćno tijelo treba saslušati u skladu s pravom svoje države članice; pomoćno tijelo potom prosljeđuje izvješće o saslušanju tijelu koje odlučuje.

2. Neposredno saslušanje u skladu sa stavkom 1. točkom (a) može se obaviti samo u suradnji s pomoćnim tijelom i dobrovoljno, bez mogućnosti primjene prisilnih mjera tijela koje odlučuje.

Članak 10.**Dostava odluke**

Tijelo koje odlučuje dostavlja odluku povodom podnesenog zahtjeva za naknadu po njezinom donošenju, koristeći standardni obrazac koji je predviđen člankom 14. podnositelju zahtjeva i pomoćnom tijelu, u najkraćem roku i u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 11.**Druge odredbe**

1. Informacije koje se prenose između tijela sukladno člancima 6. do 10. izražavaju se na:

(a) službenim jezicima ili jednom od jezika države članice tijela kojemu je poslana informacija, koji odgovara jednom od jezika institucija Zajednice; ili

(b) nekom drugom jeziku institucija Zajednice koji su države članice navele da će prihvatiti;

osim:

i. cijele izreke odluka donesenih od strane tijela koje odlučuje, kada je uporaba jezika uređena propisima države članice;

ii. izvješća sastavljenih nakon saslušanja u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (b), kad uporabu jezika određuje pomoćno tijelo, sukladno zahtjevu da jezik mora odgovarati jednom od jezika institucija Zajednice.

2. Usluge koje pruža pomoćno tijelo u skladu s člancima 1. do 10. nisu podložne potraživanju bilo kakvog davanja ili troškova od strane podnositelja zahtjeva ili tijela koje odlučuje.

3. Obrasci za podnošenje zahtjeva i sva druga dokumentacija koja je predana u skladu s člancima 6. do 10. izuzeti su od obveze potvrđivanja vjerodostojnosti ili bilo koje druge takve formalnosti.

POGLAVLJE II.**NACIONALNI PROPISI O NAKNADI****Članak 12.**

1. Propisi o ostvarivanju prava na naknadu u prekograničnim slučajevima, utvrđeni u ovoj Direktivi, imaju temelj u pravilima država članica o naknadi žrtvama nasilnog kaznenog djela počinjenog s namjerom, na njihovom državnom području.

2. Sve države članice osiguravaju da njihova nacionalna pravila sadrže odredbe o naknadi žrtvama nasilnih kaznenih djela počinjenih s namjerom, na njihovom državnom području, koja jamče pravičnu i primjerenu naknadu žrtvama.

POGLAVLJE III.**PROVEDBA ODREĐABA****Članak 13.****Informacije koje se dostavljaju Komisiji i priručnik**

1. Države članice, najkasnije do 1. srpnja 2005., dostavljaju Komisiji podatke o sljedećem:

(a) popisu tijela koja su osnovana ili određena u skladu s člankom 3. stavkom 1. i člankom 3. stavkom 2. uključujući, prema potrebi, informacije o posebnoj i mjesnoj nadležnosti tih tijela;

(b) jeziku (jezicima) na koji (koje) se poziva u članku 11. stavku 1. točki (a) koji (koje) tijela mogu prihvatiti kako bi primijenili članke 6. do 10., i o službenom jeziku ili jezicima, osim vlastitog koji je, ili koji su, prihvatljivi državama članicama za prosljeđivanje zahtjeva u skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (b).

- (c) informacijama dobivenim u skladu s člankom 4.;
- (d) obrascima zahtjeva za naknadu.

Države članice izvještavaju Komisiju o svakoj sljedećoj izmjeni tih podataka.

2. Komisija, u suradnji s državama članicama, izrađuje i objavljuje na internetu priručnik koji sadrži podatke koje su dostavile države članice sukladno stavku 1. Komisija je odgovorna za organizaciju potrebnih prijevoda priručnika.

Članak 14.

Standardni obrazac za prosljeđivanje zahtjeva i odluka

Standardni se obrasci za prosljeđivanje zahtjeva i odluka u skladu s postupkom iz članka 15. stavka 2. utvrđuju najkasnije do 31. listopada 2005.

Članak 15.

Odbor

1. Komisiji pomaže Odbor.
2. Prilikom pozivanja na ovaj stavak primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ.
3. Odbor donosi svoj poslovnik.

Članak 16.

Središnje službe za kontakt

Države članice određuju središnju službu za kontakt radi:

- (a) pomoći pri provedbi članka 13. stavka 2.;
- (b) promicanja uske suradnje i razmjene informacija između pomoćnih tijela i tijela koja odlučuju u državama članicama;
- (c) pružanja pomoći i traženja rješenja za sve teškoće koje mogu nastati u primjeni članka 1. do 10.

Službe za kontakt sastaju se redovito.

Članak 17.

Povoljnije odredbe

Ovom se Direktivom ne sprečavaju države članice, ako su takve odredbe u skladu s ovom Direktivom, da:

- (a) uvedu ili zadrže povoljnije odredbe u korist žrtava kaznenog djela ili drugih osoba koje su oštećene kaznenim djelom;

- (b) uvedu ili zadrže odredbe o naknadi žrtvama kaznenog djela koje je počinjeno izvan njihovog područja, ili drugoj osobi koja je oštećena takvim kaznenim djelom, sukladno uvjetima koje države članice mogu detaljno utvrditi u tu svrhu.

Članak 18.

Provedba

1. Države članice donose potrebne zakone i druge propise kako bi se uskladile s ovom Direktivom najkasnije do 1. siječnja 2006., uz iznimku članka 12. stavka 2., kod kojeg je datum za usklađivanje 1. srpnja 2005. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

2. Države članice mogu predvidjeti da se mjere koje su potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom primjenjuju samo na one podnositelje zahtjeva kod kojih je šteta nastala kao posljedica kaznenih djela počinjenih nakon 30. lipnja 2005.

3. Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave moraju sadržavati upućivanje na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine toga upućivanja određuju države članice.

4. Države članice dostavljaju Komisiji tekst glavnih odredbi domaćeg prava koje one donose na području koje uređuje ova Direktiva.

Članak 19.

Preispitivanje

Komisija je dužna najkasnije do 1. siječnja 2009. podnijeti Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru izvješće o primjeni ove Direktive.

Članak 20.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 21.

Naslovnici

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourg 29. travnja 2004.

Za Vijeće

Predsjednik

M. McDOWELL